

Brainfood]; Jan Giffhorn (Beč) *The Perks of Being Post-Factual: Fiction and Research in Musicology* [*Prednosti postčinjeničnog pristupa: fikcija i istraživanje u muzikologiji*].

U jedanaestoj, ujedno zadnjoj sesiji ... *and Its Future(s)...*? [... i njezina budućnost...?] izlagali su Zdravko Blažeković (New York) *Advancing Communication in Global Musicology: RILM's Social Responsibility* [*Unaprjeđivanje komunikacije u globalnoj muzikologiji: društvena odgovornost RILM-a*]; Srđan Atanasovski (Beograd) *Rhythmanalysis and (Post)Musicology: From horror silentii to Social Distancing* [*Ritmootomiza i (post)muzikologija: od horror silentii do socijalne distance*] te Richard Parncutt (Graz) *The Short Future of Musicology, and What We Can Do Before It Ends* [*Kratka budućnost muzikologije, i što možemo učiniti prije nego što završi*]. Nakon zadnje sesije uslijedila je završna diskusija kojom je simpozij zaključen.

Simpozij su trebala obogatiti i dva glazbena događaja. U petak 27. 11. izvrstan koncert održao je *Jaman Suara Gamelan Ensemble* u Dvorani Bersa pred ograničenim brojem slušatelja uz prijenos uživo na YouTube kanalu Muzičke akademije. Koncert *Ansambla studenata Muzičke akademije za novu glazbu (ASMANGU)* odgođen je zbog bolesti.

Na kraju ovog izvješća preostaje spomenuti kako su Dani Odsjeka za muzikologiju bili dobro posjećeni, sesije na simpozijima bile su popraćene konstruktivnim raspravama u kojima je publika aktivno sudjelovala, premda to ipak nije moglo nadomjestiti osobni kontakt i doživljaj koji ovakva događanja čine posebnima. No, unatoč brojnim izazovima koji su obilježili ovu obljetničku godinu te unatoč poteškoćama u planiranju i realizaciji ovako bogatog i raznolikog programa može se zaključiti kako se uspješno obilježilo prvih 50 godina postojanja Odsjeka za muzikologiju na prigodan način te se možemo radovati budućim obljetnicama koje će se dostojno proslaviti uživo.

Ana ČIZMIĆ GRBIĆ
Zagreb

BUDIMPEŠTA, MAĐARSKA – BEETHOVEN RECEPTION AND RECEPTION HISTORY. AN INTERNATIONAL MUSICOLOGICAL ONLINE CONFERENCE, RESEARCH CENTRE FOR THE HUMANITIES, INSTITUTE FOR MUSICOLOGY, 4. 12. 2020.

Zbog mnogih restrikcija vezanih uz pandemiju 2020. godina ostala je bez dostojnog obilježavanja 250. rođendana Ludwiga van Beethovena (1770-1827). Od mnogih planiranih koncerata, predavanja, simpozija, izložbi i publikacija tek je manji dio uspio privući veći broj publike i sudionika.

Svoju namjeru da obilježe ovaj važan jubilej ostvarili su mađarski muzikolozi iz Muzikološkog instituta, dijela Istraživačkog centra za humanistiku Mađarske akademije znanosti (više: <<http://cultural-opposition.eu/partners/research-centre>

for-the-humanities-hungarian-academy-of-sciences/>). No, umjesto planiranoga trodnevnog skupa uživo program je bio zbijen u jednodnevni *online* sastanak koji je, međutim, uključio i jedan mini-recital, ali i kratak digitalni prikaz prigodne izložbe (»Music has arrived at the border of expression«: Beethoven in Hungary) pripremljene u Muzeju glazbene povijesti, također pri Istraživačkom centru za humanistiku. Njezino je službeno otvorenje uslijedilo 15. prosinca (više: <<https://zti.hu/index.php/en/museum/exhibitions/868-music-has-come-to-the-limits-of-expression-beethoven-in-hungary>>. S obzirom na to da su se lokalne Beethoveniane već i ranije istraživale, referati koji su se ovdje prezentirali uglavnom su se bavili recepcijom Beethovenovih djela ili izvedbi u različitim sredinama ili vezano uz pojedine događaje ili skladateljske i istraživačke ličnosti u 19. i 20. stoljeću. Naslov se simpozija, stoga, definirao kao (doslovno prevedeno) »Beethovenova recepcija i povijest recepcije« (više: <http://zti.hu/files/esemenyek/beethoven_conference/>).

Najbrojniji su bili znanstvenici iz budimpeštanskoga Muzikološkog instituta, njih pet, dok je ostalih šest sudionika referiralo iz Hrvatske, Slovačke, Rumunjske, Austrije, Grčke i Sjeverne Makedonije. U prvoj sesiji pod vodstvom Tatjane Marković (Beč) referirala je **Vjera Katalinić** (*Beethoven's Output in the 19th-century Zagreb: between Opportunities and Intentions*), prikazavši tri tipa spoznaja koje su vezane uz prisutnost Beethovenovih djela: donacije Beethovenovih nota knjižnici Hrvatskoga glazbenog zavoda, pregled Beethovenovih skladbi izvedenih u Zagrebu u 19. stoljeću (na temelju programa i novinskih izvještaja) te recepcija tih izvedbi (također na temelju novinskih izvještaja). Te su činjenice tvorile svojevrsnu sliku genija i njegovu ulogu tijekom obaju valova hrvatskih nacionalnih gibanja. **Jana Lašlavićová** iz Slovačke akademije znanosti (*Heiligkeit oder Pflicht. Die Rezeption von Beethovens Fidelio im Kontext der kulturpolitischen Situation in der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts in Pressburg*) proučila je tri uprizorenja majstorove opere (1889, 1892. i 1895), koja se uvijek postavljala kada je trebalo obnoviti ugovor s nekim njemačkim opernim direktorom. **Emese Sófalvi** (Babeş-Bolyai sveučilište, Cluj-Napoca; »*Transposition des wunderschönen Werkes des grossen Meisters.*« Georg Ruzitska's Beethoven-reception) prikazala je oduševljenje bečkog »malog majstora« G. Ružičke, nastanjenog u Kološvaru (danas Cluj-Napoca) u Transilvaniji, svojim starijim suvremenikom i njegove izvedbe Beethovenovih djela na tamošnjem konzervatoriju.

U drugoj sesiji koju je vodio Pál Richer, direktor Muzikološkog instituta, izlagale su dvije muzikologinje s iste ustanove: **Katalin Kim** (*Fidelio – Nineteenth-Century Reception in Hungary*) analizirala je recepciju izvedbi Beethovenove opere, koja je u rasponu od 1816. do 1844. u Gradskom kazalištu u Pešti izvedena 12 puta, a u Nacionalnom je kazalištu izvedena 1839. (pod ravnanjem Ferenc Erke-la). **Kata Riskó** (»*100 Gypsy Musicians Playing Beethoven's Funeral March*«) istražila je učestale izvedbe skladateljeve posmrtna koračnice (u novinama se uglavnom ne spominje o kojem se djelu radi, no moguće je da to nije stavak iz simfonije ili

sonate nego samostalno djelo!) na programima gradskih glazbi. Nisu ih, međutim, izvodili ciganski orkestri. Međutim, u dvadesetostoljetnim snimkama ciganskih ansambala mogu se prepoznati Beethovenove melodije, pa čak i one srodne spomenutoj »posmrtnoj koračnici«. Prvu popodnevnu sesiju vodila je Vjera Kata-
linić, a otvorio ju je **Fritz Trümpi** (Sveučilište za glazbu i izvedbene umjetnosti, Beč; *Die Errichtung der Wiener Beethoven-Gedenkstätte 1941: Kulturpolitik im Zeichen der Judenverfolgung*) analizirao je uređenje Beethovenove spomen-kuće (Pasqualatihaus) te zloupotrebu skladateljeva lika i djela u okviru nacionalsocijalističke propagande. Domaća muzikologinja **Veronika Kusz** (Institute for Musicology, RCH, Budapest; »He is in the eyes of most of us: the greatest.« *Beethoven and the Composer Dohnányi*) upozorila je na važnost bečkog skladatelja u razvoju skladatelja, pijanista i dirigenta Ernsta von Dohnányija, koji je bio dijelom Dohnányijeva stalnog repertoara, ali ga je obilno koristio i kako bi »obrazovao publiku«. S druge strane, ta su djela utjecala i na Dohnányija kao skladatelja. Napokon, **László Vikárius** (Institute for Musicology, RCH, Bartók Archives, Budapest; *Bartók's Neo-Classical Re-evaluation of Beethoven?*), ravnatelj budimpeštanskog Bartók arhiva i glavni urednik njegovih kritičkih sabranih djela, krenuo je od Bartókove izjave da mu je kao mladiću Beethovenovo umijeće bilo uzorom, a i u skladbama se oslanjao na betovenijanske modele u izboru žanra i formalnih predložaka. Drugu popodnevnu sesiju vodio je Vikarius, a prvi izlagatelj bio je **Alexandros Charkiolakis** (The Friends of Music Society, Athens; *Heroism, Resistance and Sentiment: Two Events Full of Beethovenian Drama*), direktor atenskog Društva prijatelja glazbe. Osvrnuo se na dva događaja iz novije grčke povijesti, potpuno različita u svojim temeljima: prvi je izvedba opere *Fidelio* u okupiranoj Ateni za vrijeme Drugog svjetskog rata, a drugi je izvedba navedene opere prigodom dolaska urne s posmrtnim ostatcima slavnog dirigenta Dimitrija Mitropulosa (1896-1960) u Atenu. Oslikao je kontekst obaju događaja i upozorio na sličnosti i razlike i vezu u reprezentativnom modelu izvedbe. **Julijana Papazova** (Ss. Cyril & Methodius University, Skopje; *The Memory About Skopje and Beethoven's Ninth Symphony*) na sličan je način predstavila izvedbu Beethovenove *Devete simfonije* na Međunarodnom ljetnom festivalu u Skopju 2013. godine, kada se obilježavala 50. obljetnica katastrofalnog skopskog potresa, pa je izvedba imala i dodatno, simboličko značenje. Napokon, **Péter Bozó** (Institute for Musicology, RCH, Budapest; *Dénes Bartha, Ernst von Dohnányi, and Beethoven's Three Style Periods*) dovodi u vezu bečkog skladatelja s mađarskim muzikologom Dénesom Barthom (1908-1993), koji se intenzivno bavio stilom bečke klasike i koji je napisao dvije knjige o Beethovenu, obilježene antiromantičarskim stavovima. S druge strane, s Beethovenom je povezan i već spomenuti pijanist von Dohnányi kao reprezentativan interpret Beethovenovih djela i autor teksta uz recital »Romanticizam u Beethovenovim klavirskim sonatama« (1948, revidirano izdanje 1955), iz kojeg se razabire Dohnányijev stav o Beethovenu.

Između dviju popodnevničkih sesija József Balog, talentirani pijanist s međunarodnom reputacijom, izveo je Beethovenovu sonatu »Oluja«, op. 32, br. 2 u tamošnjem Institutu, i to na Bartókovu klaviru. Skup je završnim opaskama zaključio direktor Instituta Pál Richer, inače specijalist za mađarsku glazbu 17. stoljeća.

Diskusija se razvijala u nekoliko situacija, skup je bio živahan i obilježen dobrim idejama za daljnju suradnju, tim više što se dio sudionika poznao s drugih skupova i već se susretao na njima. Tako su na zagrebačkim simpozijima već bili neki mađarski kolege, neki su već na programu idućeg skupa u Zagrebu, a J. Papazova prije mnogo je godina objavila članak u časopisu *Arti musices*.

Vjera KATALINIĆ
Zagreb

BUKUREŠT, RUMUNJSKA – INAUGURAL CONFERENCE OF THE CENTRE FOR NINETEENTH-CENTURY MUSIC STUDIES (CNCMS), NATIONAL UNIVERSITY OF MUSIC, 10-11. 12. 2020.

U Bukureštu se 10. i 11. prosinca 2020. u organizaciji Nacionalnog sveučilišta za glazbu održao online međunarodni muzikološki skup pod nazivom *Music, Multiculturalism and Sociability in the 19th-century Central and South-Eastern European Salons* (Glazba, multikulturalnost i društvenost u 19. stoljeću u salonima u srednjoj i jugoistočnoj Europi).

Tijekom dana i pol u trima se sesijama predstavilo ukupno dvanaest referata, od čega su tri bila plenarna predavanja. Skup je pozdravnim govorom otvorio idejni začetnik i glavni promotor cijele ideje, neumorni Nicolae Gheorghită, a u nastavku je Cătălin Cernătescu iz bukureštanskog Nacionalnog sveučilišta za glazbu predstavila web-stranicu i digitalne zbirke cijelog projekta CNCMS.

U prvoj su sesiji referenti bili Avra Xepapadaku iz Sveučilišta u Nikoziji i Alexandros Charkiolakis iz Društva prijatelja glazbe u Atini (priopćenje: *Eight Salon Music Pieces from Nineteenth-Century Greece*), Dalia Simona Rusu-Persic iz Nacionalnog umjetničkog sveučilišta George Enescu u Iași (Salon Music in the Second Half of the Nineteenth-Century Iași), Emese Sófalvi sa Sveučilišta Babeș-Bolyai u mjestu Cluj/Napoca (*Nineteenth-Century Collections of Musical Manuscripts in Cluj/Kolozsvár*) i Erich Türk iz Nacionalne akademije za glazbu Gheorghe Dima u mjestu Cluj/Napoca (*Philipp Caudella and Georg Ruzitska Bringing Viennese Music Culture into Transylvanian Salons*). Sesiju je plenarnim predavanjem završio Walter Zev Feldman iz njujorškog Sveučilišta u Abu Dhabiju i umjetnički ravnatelj Instituta Klezmer (*François Rouschitzky's 'Musique Orientale: 42 Chansons et Danses Moldaves, Valaques, Grecs et Turcs' Iași, 1834, as a Source for the Interaction of Turkish, Greek, Western and Jewish Elements in the Creation of Urban Music in Moldova*).